

ningen undergives Eiendoms. Den meget høit agtede Justitsminister har her gjentaget, hvad der allerede paa et andet Sted af ham er ytret, at han vilde have Betænkkelighed ved, eller vel endog slet ikke være istand til at bevirke dette Forslags Ophjælse til Lov, medmindre disse Ord gik ud. Dog skal jeg tillade mig at spørge, om det i Resultatet vilde gjøre nogen væsentlig Forandring, hvad enten de bleve staaende eller ikke. Om de endog gik ud, vilde ligesuldt den Factor, som de henpege til, blive tilbage; ligesuldt kom det an paa enhver Taxators individuelle Skjøn og Formening, om og hvilket Hensyn der skulde tages til en Forringelse af Fæstesteds Værdi paa Grund af den Fæstevang, som endnu bliver hvilende paa Stedet, efterat det er gaaet over til Selveiendoms eller Arvesætte. En vurderer denne Værdiforringelse meget høit som en betydelig Dvotadeel af Stedets hele Værdi; en Anden vil kun vurdere den lavt, og der gives vel dem, som vilde vurdere den til slet Intet, i Betragtning af, at det factist er givet, er oplevet og erfaret, at Eieren er bleven fritagen for at bortfæste den Selveiergaard, han ikke driver selv. Medens det allerede her viser sig, hvorledes der hazarderes paa de Stiftelsers Vegne; hvorom hovedsagelig er Tale, træder dette end hyerligere frem, naar hensees til, at der, saafremt dette Forslag usorandret blev Lov, skulde nu strax bestemmes en Salgspris, men som vedkommende Stiftelse — naar alene undtages $\frac{1}{5}$ af den til Penge ansatte Kjøbesum — ikke naaede til nogen Naadighed over, inden det vedkommende Fæste vilde være udløbet, altsaa først til en Tid, da Conjuncturerne kunde være heelt anderledes beskafne, end de ere nu, da Taxationen finder Sted, og Betydningen af det Tillaxerede være en heel anden. Det forekommer mig, at dette giver stor Anledning til et Spørgsmaal, om det dog ikke kunde være rettere at søge at omforme Loven saaledes, at Vurderingen først kom til den Tid, da Fæstet virkelig var udløbet, ligesom det Foranberørte, der angik de citerede Ord, turde fremkalde en nærmere Instruction om, hvorvidt og i hvilken Grad dette Paagjældende skulde tages med i Betragtning ved Vurderingen. Vel er der i det foreliggende Lovforslag aab-

net Kjøberen, den hidtilværende Livsfæster, Udgang til at afdrage Mere paa den vurderede Kjøbesum end den ene Femtedeel; men her viser sig en ny Evang for Sælgeren, idet han nemlig med 4 pCt. skulde forrente, hvad der saaledes blev hyerligere afdraget, og idet han altsaa i Henseende dertil kom aldeles i samme Stilling, som en sædvanlig Laantager — altsaa: ikke blot en Evang til at sælge, men endvidere en Evang til at modtage Laan. Det forstaaer sig, at man ikke altid kan lige strax anbringe indbetalte Penge, især Smaasummer som 50 Rd. eller deslige, og forstaaer sig, at det hører med til Mulighederne, at Rentefoden kunde synke saaledes, at det blev en absolut Udgift for vedkommende Stiftelser at skulle modtage Penge til 4 pCt., som de nemlig ikke kunde siden anbringe til 4 pCt.

Dernæst skal jeg tillade mig at berøre, at eet af de Hensyn, som kunne have bidraget deres Deel til, at man i den seneste Tid er vegen tilbage for Betænkkelighederne ved at foreskrive tvunget Salg af alt Fæstegods, er dette, at hidtil Ingen har formaaet at byde et Forslag, hvorefter begge Parter vilde i den Henseende staae lige, at begge vare lige meget tvungne, men at det altid kun har været Eieren, der skulde tvinges til at sælge, men ikke Fæsteren, der skulde tvinges til at købe. Der ved troer jeg at maatte, for ikke at blive misforstaaet, tilføje, at jeg ingenlunde overseer, hvor vanskeligt det skulde falde at tvinge Folk til at købe; men, hvad der ligger i denne Betragtning, er, at man har været utilboelig til at gjøre den Slutning, at naar det hører, saa godt som til Umulighederne at tvinge til at købe, saa følger allerede deraf, at det maatte være misligt at tvinge til at sælge. Saadan Mangel paa Eigestilling fremtræder nu ligesuldt atter i det foreliggende Forslag, og kan vel endog synes at fremtræde stærkere end hidtil.

Med Hensyn til Overtagelsen af vedkommende Fæstegaard paa de Betingelser og for den Pris, som Taxationscommissionen maatte ansætte, har Kjøberen et Mars Betænkning; han undes dog at overveie, om han vil kunne finde sig tjent med at gaae ind paa Kjøbet,